

— самоствердження й самовизначення особистості на основі правообґрунтованих методів підтримки своєї гідності й гармонійної рівноваги між поняттям своїх прав і обов'язків перед суспільством [2, 4].

Висновки. Таким чином, правова поведінка, яка є у своїх онтогенетичних джерелах результатом адаптації індивіда до умов соціального середовища, служить необхідною умовою подальшої соціалізації й вироблення індивідуальної активної позиції в розробці й реалізації правообумовлених відносин особистості й правової структури суспільства. Отже, структуру правової свідомості становлять три складові: правові знання, правові оцінки, правові установки.

Подальшого вивчення потребує проблема визначення факторів, які впливають на складові (правові знання, правові оцінки, правові установки) структури правової свідомості особистості майбутніх фахівців соціономічного профілю.

Література:

1. Денисова О.С. Сучасні підходи до поняття та структури правової свідомості.//Вісник Луган. Ін-ту внутрішніх справ МВС України ім. 10-річчя незалежності України /О.С. Денисова - Луганськ, 2001. - № 2. - С. 46-49.

2. Запорожан І.Г. Теоретичні засади правового виховання молодших школярів//Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка. Серія: Педагогіка. — 2000. - №10. — С. 21-25.

3. Запорожан І.Г. Нові аспекти правового виховання молодших школярів//Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. — 1999. - №1(6). — С. 41-44.

4. Кудрявцев В.Н. Правовое поведение: норма и патология. — М.: Наука - 1982. - 64 с.

МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

УДК: 378.14 + 80 + 374.26 + 327.12

Савченко К.Ю.

В статті розкрито практичну значущість запропонованих педагогічних ситуацій, як в результаті занять студенти не тільки вирішують та оволодівають знаннями з теорії професійної компетентності, але й навчаються використовувати ці знання в педагогічній практиці. Система завдань, що використовується в циклі практичних занять, дає змогу надійно закріпити вивчену тему, спонукає до творчого мислення, допомагає в набутті практичних навичок, студенти працюють із додатковою інформацією.

Ключові слова: педагогічні ситуації, професійна компетентність, спекурс.

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ СИТУАЦИЙ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Савченко К. Ю.

В статье раскрыта практическая значимость предложенных педагогических ситуаций и рассмотрено, как в результате занятий студенты решают и овладевают знаниями по теории профессиональной компетентности, и учатся использовать эти знания в педагогической практике. Система задач, которая используется в цикле практических занятий, дает возможность надежно закрепить изученную тему, побуждает к творческому мышлению, помогает в обретении практических привычек, студенты работают с дополнительной информацией.

Ключевые слова: педагогические ситуации, профессиональная компетентность, спецкурс.

MODELING PEDAGOGICAL SITUATIONS AS A MEANS OF FORMING A PROFESSIONALNOY TEACHER COMPETENCE FUTURE FYLOLOHYCHESKYH SPECIALITIES

Savchenko Karina

In article the practical importance of the offered pedagogical situations is opened, and is considered, how as a result of employment students solve and will seize knowledge from the theory of professional competence, but also learn to use this knowledge in student teaching. The system of problems which is used in a cycle of a practical training, gives the chance to fix reliably the studied theme, induces to creative thinking, helps with finding of practical habits, students work with the additional information.

Keywords: pedagogical situations, professional competence, a special course.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти відбувається універсализація та стандартизація європейських знань, завдяки цьому молодь різних націй та народностей усвідомлює свою належність до єдиної європейської культури. Безупинно збільшується обсяг і змінюється зміст знань, умінь і навичок, якими повинні володіти сучасні фахівці. Необхідність постійного вдосконалення системи й практики освіти обумовлена соціальними змінами, що відбуваються в суспільстві. Питання про підвищення якості навчання і рівня вихованості особистості майбутнього фахівця були і залишаються пріоритетними в сучасній методиці викладання.

Ми вважаємо, що вдосконалення професійної компетентності може успішно здійснюватися в рамках викладання педагогічних дисциплін у вищій школі. Проте зміст, принципи організації, форми і методи цієї роботи потребують впровадження в навчання моделювання педагогічних ситуацій на заняттях з педагогічних дисциплін. Сучасний педагогічний вищий навчальний заклад орієнтований на розв'язання важливих завдань підготовки вчителя нового типу. Одним із завдань є становлення особистісної та професійної компетентності педагога як засобу його життєдіяльності. Сучасна школа ніні переживає суттєві зміни. З'являються нові види навчальних закладів, елітні та масові школи. Шкільне навчання стає все більш диференційованим. У нових соціокультурних умовах змінюється школа, психологія дитини, вчителя,

батьків. Змінюється мотивація, підсилюються одні ціннісні орієнтації і послаблюються інші. Професійна компетентність педагога стає тією реальністю, яка якісно змінює характер всієї педагогічної діяльності і освітньої практики загалом.

Останні публікації. Між тим, у кожному із визначених видів компонентів професійної компетентності можна виділити складові, що характеризують людину будь-якого фаху, і й ті, що притаманні фахівцю певної галузі. На цих засадах професійні компетентності класифікують на групи:

1. Загальногалузеві: відбиваються в розумінні «способу існування» відповідної галузі - тобто того місця, яке ця галузь займає в суспільстві, а також уміння застосовувати їх на практиці для розв'язування індивідуальних і соціальних проблем [2];

2. Професійно-технологічна підготовленість: володіння технологіями; компонент, що має надпрофесійний характер, але необхідний кожному фахівцю – ключові компетенції (А. Новиков) [1].

3. Предметні: складові загальногалузевих компетентностей, які стосуються конкретного предмета (А. Хуторський) [7].

4. Ключові: міжпредметні й надпредметні компетентності - здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні види діяльності, ефективно розв'язуючи актуальні індивідуальні соціальні проблеми [6].

Мета статі. Розкрити практичну значущість запропонованих педагогічних ситуацій, як в результаті занять студенти вирішують та оволодівають знаннями з теорії професійної компетентності, але й навчаються використовувати ці знання в педагогічній практиці. Система завдань, що використовується в циклі практичних занять, дає змогу надійно закріпити вивчену тему, спонукає до творчого мислення, допомагає в набутті практичних навичок, студенти працюють із додатковою інформацією.

Отримані результати.

Професійна компетентність - це комплекс дій, які базуються на теоретичній та практичній підготовці, що дає змогу творчо використовувати теоретичні знання та професійні уміння й навички для відображення й перетворення дійсності.

Пропонований спецкурс дає змогу залучити студентів до специфіки вивчення основ формування професійної компетентності культури майбутніх учителів іноземної мови. У процесі опанування курсу формуються такі якості спеціаліста як самостійність, відповідальність, активність, ініціативність та духовно-моральні якості.

Метою даного спецкурсу є теоретико-методологічне усвідомлення змісту і структури професійної компетентності, а також розвиток у майбутніх вчителів професійно-педагогічних, духовно-моральних якостей, які потрібні для успішної педагогічної діяльності.

Завдання курсу:

- з'ясувати теоретико-методологічні основи формування професійної компетентності майбутнього вчителя в процесі вивчення спецкурсу;
- встановити стан проблеми, що досліджується на сучасному етапі;
- охарактеризувати складові професійної компетентності майбутнього фахівця філологічних дисциплін;

- окреслити основні методики та технології формування професійної компетентності майбутніх фахівців засобами моделювання педагогічних ситуацій;
- визначити специфіку формування професійної компетентності студентів філологічного факультету;
- формування рефлексивної позиції, яка орієнтує вчителя на усвідомлення і аналіз власної професійної діяльності, на педагогічну творчість, самостійну дослідницьку діяльність.

Формування професійної компетентності майбутніх учителів засобами моделювання педагогічних ситуацій

ТЕМА	Кількість годин відведених на:				
	лекції	Практичні роботи	Самостійні роботи	Тивні роботи	
Змістовий модуль 1 Теоретико-методологічні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів філології в процесі професійної підготовки					
Тема 1.1 Сутність і структура професійної компетентності майбутнього вчителя. Практ. роб. №1 Еволюція поглядів на проблему професійної компетентності вчителя в історії педагогіки.	2	2			
Тема 1.2. Функції, рівні і парадигми професійної компетентності. Практ. роб. № 2 Особливості професійно-педагогічної культури спілкування спеціаліста.	2	2	2		
Ділова комунікація та етика ділових відносин.					
Тема 1.3 Моделювання професійних ситуацій як складова розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця. Практ. роб. № 3 Зміст особистісно-орієнтованого підходу при формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя.	2	2			
Тема 1.4 Моделювання педагогічних конфліктів: види, причини виникнення. Практ. роб. № 4 Інформаційно-комунікаційні	2		2		

технології. Знання етикету спілкування в мережі Інтернет.		2	2	
Тема 1.5. Поняття телекомунікаційних проєктів. Міжнародні телекомунікаційні навчальні проєкти Практ. роб. № 5 Педагогічна діагностика визначення професійної компетентності. Комунікативна компетентність.	2	2	2	
Всього годин	10	10	14	
Змістовий модуль 2. Сучасна вища школа й проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів				
Практ. роб. № 6 Модель професійної компетентності майбутнього вчителя		2	2	
Практ. роб. № 7 Можливість спілкування, обміну думками, представлення результатів сумісної роботи в мережі Інтернет.		4	2	
Практ. роб. № 8 Моделювання педагогічних ситуацій для попередження конфліктів.		4	2	
Практ. роб. № 9 Техніки ефективного моделювання педагогічних ситуацій		2	2	
Практ. роб. № 10 Захист проєкту		4	2	
Всього годин	0	10	10	
Разом годин	10	20	24	

Наведемо приклади запропонованих ситуацій, які використовувались на заняттях спецкурсу.

Вправа 1. Створить розповідь «Студенти Гарварду», керуючись вимогами комунікативного завдання. Прокоментуйте особливості функціонування в них відокремлених членів речення.

1. Що я хочу сказати? – описати зовнішність студентів, висловивши своє ставлення до них.

2. Кому я маю сказати?

- Молодшим школярам;
- Студентам-першокурсникам.

3. Як я маю сказати?

- використовуючи складні синтаксичні конструкції;
- використовуючи прості речення, ускладнені відокремленими членами.

Вправа 2. Передайте стан ваших почуттів:

- захоплення вродою однокурсниці (усно);
- обурення поведінкою молодих людей у театрі (усно);
- письмово мотивуйте своє вибачення за некоректну поведінку на олімпіаді з української мови.

Вправа 3. Опишіть сучасний модний одяг, уточнюючи його призначення і сферу використання.

Вправа 4. Складіть рішення (з мотивацією) до протоколу зборів групи про нагородження кращих студентів цінними подарунками та грошовими преміями на відзначення Дня студента.

Вправа 5. Висловіться найкоротше.

Ситуація 1. Ваш співрозмовник помиляється, але він за Вас старший і тому Ви не хочете з ним сперечатися. Скажіть йому про це одним реченням.

Ситуація 2. Ваш учень дуже неухважний на уроці, особливо, коли виконує завдання самостійно. Чітко і конкретно зробіть йому зауваження.

Ситуація 3. Повідомте мамі, що ви провідаєте бабусю, коли будете повертатися з бібліотеки.

Ситуація 4. Нагадайте всім, хто виходить останнім з приміщення, що необхідно зачиняти вікна і вимикати світло.

Ситуація 5. Дайте декілька коротких порад організаторам вечірки: про що вони повинні подбати; чим поцікавитися; як зустрічати гостей.

Ситуація 6. Ваш студент прогуляв заняття, але Ви не хочете його карати, бо це з ним трапилося вперше. Висловіть це йому найкоротше.

Заяття з теми «Дрес-код» пропонуються такі завдання: 1. Студентам пропонують малюнки, на яких зображені по-різному одягнені жінки та чоловіки. 2. Висловити свою позицію щодо ювілейних виробів, коротких спідниць, джинсів, міцних парфумів на робочому місці. Щоб бути чіткими та переконливими, висловлювання повинні мати таку структуру: позиція, обґрунтування, приклад, висновки. Ігрові вправи для мовленнєвої зарядки.

Таким чином, можна сказати, що більшість науковців основними положеннями концептуальних засад формування компетентності сучасного викладача з застосуванням діяльнісного підходу вважають: моделювання реальних умов діяльності; створення чітко визначених мотивів та професійних цілей; здійснення самостійної проектної діяльності, скерованої на реалізацію проектних завдань програм; професійна співпраця у колективі; створення умов для розвитку особистості, її здатності до розробки власної стратегії професійної самореалізації та самовизначення.

На нашу думку, основою формування компетентності майбутнього вчителя є організація навально-пізнавальної діяльності, яка спрямована на самостійність у розв'язанні типових і нетипових навчальних проблем і задач; здатність до прийняття управлінських рішень; осучаснення змісту, форм та методів навчання; розробку індивідуальних програм професійного саморозвитку, особистісну відповідальність за зроблений вибір та прийняте рішення. Професійна компетентність фахівця – це його здатність використовувати в конкретній ситуації накопичені знання, уміння та досвід, методи пошуку інформації, вміння аналізувати, визначати проблеми та знаходити шляхи їх розв'язання, потреба у нових знаннях і безперервному навчанні.

Подальшу свою роботу ми вбачаємо в розробці методу проектів та застосування їх на заняттях з педагогічних дисциплін.

Література

1. Алферова А.Д. Опыт и проблемы повышения психологической компетентности учителя / А.Д. Алферова // Вопросы психологии. — № 5. — 1988. — С. 116-120.

2. Бондар С. Компетентність особистості - інтегрований компонент навчальних досягнень учнів / С.Бондар // Біологія і хімія в школі. — 2003. — №2. — С. 8-9.

3. Гужва Т. Английский язык. Разговорные темы: [для абитуриентов, слушателей курсов, студентов филологических факультетов] / Т. Гужва. — 2-е изд., исп. — К.: Тандем, 1997. — 352 с.

4. Глинянюк Н.В. Півщення психологічної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти / Н.В.Глинянюк // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Тенденції розвитку методичної роботи в системі післядипломної освіти»], (Івано-Франківськ, 2003 р.) / ОІППО. — Івано-Франківськ, 2003. — С. 60-64.

5. Життєва компетентність особистості: [науково-методичний посібник / за ред. Л.В. Сохань, І.Г. Єрмакова та ін.]. — К.: Богдана, 2003. — 520 с.

6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [Під заг. ред. О.В. Овчарук]. — К.: К.І.С., 2004. — 112 с.

7. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования / А.Хуторской // Народное образование, 2003. — №2. — С. 58-64.

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК: 372.21+701.17+371.4

Соцька О. П.

У статті розглянуто наукові засади формування художньо-естетичних інтересів як одного з показників художньо-естетичного розвитку дошкільників; розкриваються особливості естетичних інтересів, сутність поняття «художньо-естетичний інтерес», подаються характеристики «художньо-естетичних інтересів».

Ключові слова: художньо-естетична діяльність, художньо-естетичні інтереси, пізнання, естетичні враження, художньо-естетичний розвиток.

ХУДОЖЕСТВЕННО-ЭСТЕТИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Соцькая Е. П.

В статье рассматриваются теоретические основы формирования художественно-эстетических интересов; рассматриваются особенности эстетических интересов, раскрывается сущность понятия «художественно-эстетический интерес», подаются характеристики художественно-эстетических интересов, подаются направления художественно-эстетического развития детей дошкольного возраста в процессе ознакомления с природой.